

Zonneweide Haghorst

Aanvullende memo naar aanleiding van overleg met Provincie Noord-Brabant: Duurzame ruimtelijke ordening (d.d. 19 januari 2020)

Meervoudig ruimtegebruik

Als landbouwgrond wordt ingezet voor het opwekken van duurzame energie is het van belang dat we die grond ook zo optimaal mogelijk benutten en indien mogelijk zelfs voor meerdere functies benutten. Bij de zonneweide Haghorst wordt hier nadrukkelijk naar gekeken, waarbij in acht moet worden genomen dat de meeste functies onder of naast panelen (akkerbouw of extensieve begrazing door schapen) concurreren om hetzelfde zonlicht waar de zonnepanelen stroom van kunnen maken. De productie onder of naast de panelen moeten we dan ook meestal kwalificeren als beheer in plaats van dubbele productie. Toch zijn er ook hier wel degelijk combinaties te vinden die op deze locatie van 25 ha kunnen worden ingevuld:

- Op dit moment praten we over circa 25 ha landbouwgrond waarop in de huidige situatie jaar in jaar uit met een monocultuur wordt geteeld en ook regulier gebruik gemaakt wordt van gewasbeschermingsmiddelen. In de toekomst wordt hier bijna 6 hectare van benut voor aanvullend groen, inpassing met struweel en kruidenrijke mengsels. Ruim 20% van het areaal dat nu dus een zeer lage biodiversiteit kent wordt dus dankzij dit project groen ingericht met mogelijkheden voor diverse soorten flora en fauna die er nu niet of nauwelijks voorkomen. We denken hierbij aan insecten, maar ook bijvoorbeeld aan bijen (met bijbehorende bijenkasten). Omdat het hele plangebied na de realisatie de aankomende 25 jaar een hoge mate van rust zal kennen (vergeleken met het huidig landbouwkundig gebruik) kunnen ook diverse zoogdieren een goede leefomgeving vinden, zowel onder de panelen als in de groene zones.
- Naast het produceren van duurzame energie zijn er op dit gebied ook mogelijkheden om de jeugd uit de gemeente onderwijs te geven over duurzaamheid en energietransitie. Initiatiefnemers willen dan ook de ruimte bieden om excursies te verzorgen voor lager en middelbaar onderwijs om hen kennis te laten maken met dit vakgebied in relatie tot flora en fauna.
- In samenspraak met het waterschap is ook bekeken of er mogelijkheden zijn om water te bergen onder de panelen in natte periodes. Deze locatie is echter redelijk hoog gelegen in het betreffende peilgebied waardoor dit niet voor de hand ligt. Wel is het mogelijk om ervoor te zorgen dat er geen landelijke afvoer plaats vindt naar de sloten, maar dat alle water ook daadwerkelijk infiltreert door het realiseren van een “kom” waardoor water de tijd krijgt om te infiltreren. Hiermee kunnen gevolgen van verdroging in het gebied en de omgeving worden gecompenseerd. Bij een normaal landbouwkundig gebruik zou dit niet mogelijk zijn omdat het in dat geval niet wenselijk is om plassen op het land te laten staan en die de tijd te geven om te infiltreren. Onder zonnepanelen is dit wel mogelijk.

Keuze voor Oost-West oriëntatie en gevolgen

Initiatiefnemers hebben gekozen voor een Oost-West oriëntatie van de panelen. Hiervoor zijn een aantal redenen te noemen:

- Bij een Oost-West oriëntatie is er minder sprake van piekproductie rond het middaguur vergeleken met een Zuid oriëntatie. Dit is voor de balans op het bovenliggende elektriciteitsnet prettig omdat de stroomvraag eerder op de morgen en later op de middag groter is dan midden op de dag om 12 uur. Hiermee wordt onbalans voorkomen wat vanuit perspectief van netbeheerder Enexis en TenneT zeer wenselijk is.
- Bij een Oost West ligging zijn de opstellingen over het algemeen minder hoog (hellingshoek is lager dan bij een zuid opstelling) waardoor deze makkelijker in het landschap zijn in te passen en de wallen/beplanting minder hoog hoeft te zijn, waardoor de ingreep op het landschap kleiner is.
- Bij een Oost West oriëntatie worden er per hectare meer duurzame Kwh (Kilowatturen) opgewekt omdat er meer panelen per hectare kunnen worden geplaatst omdat de panelen met een lagere hellingshoek minder schaduw voor elkaar opleveren. Concreet betekent dit dat er minder hectares landbouwgrond nodig zijn om de totale vraag naar duurzame energie in de gemeente Hilvarenbeek in te vullen.

Waterbeheer / Erosie voorkomen

Zoals hierboven al gememoreerd is het niet mogelijk om hier bovengrondse waterberging te realiseren (overloopgebied). Om te voorkomen dat we te maken krijgen met erosie door versnelde afspoeling van de panelen op de grond (water meer geconcentreerd) zorgen we ervoor dat het regenwater niet versneld van de percelen kan afstromen door het realiseren van wallen (die tegelijk dienen voor landschappelijke inpassing). We kunnen hierdoor zelfs realiseren dat er minder water naar het oppervlaktewater afstroomt en dat we juist een verhoging van de grondwaterstand kunnen realiseren in dit zandige gebied dat verdrogingsgevoelig is. Dit komt omdat 1) het water meer tijd krijgt om te infiltreren in plaats van af te stromen en 2) omdat er minder verdamping plaats gaat vinden omdat er geen intensieve gewassen worden geteeld. Kortgezegd kunnen we dus garanderen dat zowel het water als de grond/zand op het perceel blijven.

Draagvlak

Initiatiefnemers zijn al enkele jaren bezig met het realiseren van draagvlak. Om dit te bereiken zijn de volgende acties uitgezet (en lopen nog steeds):

- Open omgevingsdialoog door het organiseren van informatieavonden voor de inwoners van Haghorst en omgeving (zie verslag van omgevingsdialoog)
- Diverse overleggen met de gemeente Oirschot om initiatief toe te lichten (zowel ambtelijk als bestuurlijk)
- De Stille Wille is reeds diverse malen bezocht. Initiatiefnemers hebben een presentatie gegeven bij een ledenvergadering op het park (circa 40 aanwezigen) en daarnaast zijn initiatiefnemers in gesprek met de commissie duurzaamheid van de Stille Wille waarin zij samen optrekken om de haalbaarheid te onderzoeken van het vervangen van het propaan-netwerk op de Stille Wille (aangelegd in de jaren '80) door een waterstofnet met waterstof dat opgewekt wordt met piekproductie stroom van de zonneweide. De commissie duurzaamheid is zeer enthousiast om op deze

wijze de Stille Wille te verduurzamen. Dit deelproject zit momenteel nog niet in de vergunningsaanvraag. Eerst moet de haalbaarheidsfase afgerond worden waarin ook draagvlak bij overheden en netbeheerders wordt afgetast. We zien hier potentie om een provinciale pilot te worden voor het gebruik van duurzaam opgewekte waterstof.

- Er is reeds een intentieovereenkomst afgesloten met de coöperatie Hilverstroom. Een eerste goede stap in het concretiseren van burgerparticipatie.
- Nu het initiatief zo ver is dat een vergunningsaanvraag ontvankelijk is hebben initiatiefnemers ook het plan opgevat om met diverse belangenvertegenwoordigers zoals ZLTO en lokale natuurorganisaties aan tafel te gaan om het initiatief te bespreken.
- Last but not least wordt ook regelmatig gecommuniceerd met direct omwonenden. Gezien het feit dat het in het buitengebied ligt zijn er relatief weinig direct omwonenden en een heel beperkt aantal burgerwoningen. Een individuele benadering voor het oplossen van eventuele knelpunten wordt hier toegepast.